

AUDIT JA HOITONOHJAUS

Jani Ruuska päihdeohjaaja

Puh. 0400 115684

jani.ruuska@aanekoski.fi

tukiasumisen tiimi

Äänekosken kaupunki

Liisa Mustonen MT-palveluohjaaja

puh. 0400 115683

liisa.mustonen@aanekoski.fi

Mikä on AUDIT?

- **Alcohol Use Disorders Identification Test**
- AUDIT sai alkunsa 1980-luvulla, kun Maailman terveysjärjestö WHO antoi tutkijaryhmän tehtäväksi kehittää sellaisen kyselyn, jonka avulla voidaan helposti tunnistaa alkoholin käytön aiheuttamia riskejä terveydenhuollon asiakkaiden parissa.
- Mukana ensivaiheessa kuusi maata. (Norja, Australia, Kenia, Bulgaria, Meksiko ja USA) (päihdelinkki 2015)
- AUDIT on todettu toimivaksi suurkulutuksen tunnistajaksi. Testi antaa monipuolisen kuvan juomiseen mahdollisesti liittyvistä riskeistä ja haitoista tai vaihtoehtoisesti tiedon, että pulmia ei ole lähitulevaisuudessa näköpiirissä.

AUDIT KYSELYN TAVOITTEET

- Löytää alkoholin riskikuluttajat mahdollisimman varhain.
- Motivoi riskikäyttäjiä pohtimaan ja vähentämään alkoholin käyttöä.
- Ohjata alkoholiongelmasta kärsivät tarvittaessa asian mukaiseen hoitoon.

MISSÄ AUDITTIA VOIDAAN KÄYTTÄÄ?

- perusterveydenhuollossa
- terveystarkastus (työterveyshuolto, työttömien tarkastukset)
- päivystys
- hammaslääkäri
- neuvola
- sosiaalitoimisto
- TE -toimistot
- (vankilat)

KENELTÄ AUDITTIA KYSYTÄÄN?

ikäryhmä, sukupuoli

- Nuoret (Adsume)
- Naiset (Audit normaali)
- Miehet (Audit normaali)
- Yli 65-vuotiaat (lyhyt testi)

AUDITIN RAKENNE

- AUDIT-testin 1 – 3 kysymykset mittaavat juomisen **määrää**.
→ sitä kuinka usein juo ja kuinka usein juo runsaasti eli kuusi tai useampia annoksia kerralla
- Kysymykset 4 – 6 antavat viitteitä **alkoholiriippuvuudesta**.
- Kysymykset 7 – 10 kuvastavat juomisen erilaisia **haitallisia seurauksia**.
→ syyllisyyttä, muistinmenetyksiä, tapaturmia, läheisten huolestumista

AUDIT -TESTIN KYSYMYKSET

Paljonko juot?

1. Kuinka usein juot olutta, viiniä tai muita alkoholijuomia? Ota mukaan myös ne kerrat, jolloin nautit vain pieniä määriä, esim. pullon keskiolutta tai tilkan viiniä.

- En koskaan
- Noin kerran kuussa tai harvemmin
- 2-4 kertaa kuussa
- 2-3 kertaa viikossa
- 4 kertaa viikossa tai useammin

2. Kuinka monta annosta alkoholia yleensä olet ottanut niinä päivinä, jolloin käytit alkoholia?

- 1-2 annosta
- 3-4 annosta
- 5-6 annosta
- 7-9 annosta
- 10 tai enemmän

3. Kuinka usein olet juonut kerralla kuusi tai useampia annoksia?

- En koskaan
- Harvemmin kuin kerran kuussa
- Kerran kuussa
- Kerran viikossa
- Päivittäin tai lähes päivittäin

Menikö pitkäksi?

4. Kuinka usein viimeisen vuoden aikana sinulle kävi niin, että et pystynyt lopettamaan alkoholinkäyttöä sen aloittamisen jälkeen?

- Ei koskaan
- Harvemmin kuin kerran kuussa
- Kerran kuussa
- Kerran viikossa
- Päivittäin tai lähes päivittäin

Jäikö jotain tekemättä?

5. Kuinka usein viimeisen vuoden aikana et ole juomisesi vuoksi saanut tehtyä jotain, mikä tavallisesti kuuluu tehtäviisi?

- Ei koskaan
- Harvemmin kuin kerran kuussa
- Kerran kuussa
- Kerran viikossa
- Päivittäin tai lähes päivittäin

Ryypyllä käyntiin?

6. Kuinka usein viimeisen vuoden aikana runsaan juomisen jälkeen tarvitsit aamulla olutta tai muuta alkoholia päästäksesi paremmin liikkeelle?

- En koskaan
- Harvemmin kuin kerran kuussa
- Kerran kuussa
- Kerran viikossa
- Päivittäin tai lähes päivittäin

Morkkis?

7. Kuinka usein viimeisen vuoden aikana tunsit syyllisyyttä tai katumusta juomisen jälkeen?

- En koskaan
- Harvemmin kuin kerran kuussa
- Kerran kuussa
- Kerran viikossa
- Päivittäin tai lähes päivittäin

Menikö muisti?

8. Kuinka usein viime vuoden aikana sinulle kävi niin, että et juomisen vuoksi pystynyt muistamaan edellisen illan tapahtumia?

- Ei koskaan
- Harvemmin kuin kerran kuussa
- Kerran kuussa
- Kerran viikossa
- Päivittäin tai lähes päivittäin

Kolhitko itseäsi tai muita?

9. Oletko itse tai onko joku muu satuttanut tai loukannut itseään sinun alkoholinkäyttösi seurauksena?

- Ei
- On, mutta ei viimeisen vuoden aikana
- Kyllä, viimeisen vuoden aikana

Tuliko sanomista?

10. Onko joku läheisesi tai ystäväsi, lääkäri tai joku muu ollut huolissaan alkoholinkäytöstäsi tai ehdottanut että vähentäisit juomista?

- Ei koskaan
- On, mutta ei viimeisen vuoden aikana
- Kyllä, viimeisen vuoden aikana

11. Vastaajan sukupuoli

- Mies
- Nainen

12. Ikä

- 15 tai alle
- 16 - 17
- 18 - 24
- 25 - 30
- 31 - 40
- 41 - 50
- 51 - 64
- 65 tai enemmän

13. Ketä testaa

- itseään
- puolisoaan
- lastaan
- muuta lähiomaistaan
- asiakastaan

AUDITIN PISTEYTYYS 0-6-8

- Testin tuloksia tarkastellaan yhtenä pistemääränä, joka saadaan omien vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskuna.
- Riskiraja asetetaan nykyisin miehillä kahdeksaan (8) pisteeseen ja naisilla kuuteen (6) pisteeseen.
- Seurantatutkimuksissa on todettu, että jo nämä pistemäärät merkitsevät alkoholin aiheuttamien haittojen lisääntymistä lähitulevaisuudessa, ellei juomatavoissa tapahdu muutoksia.

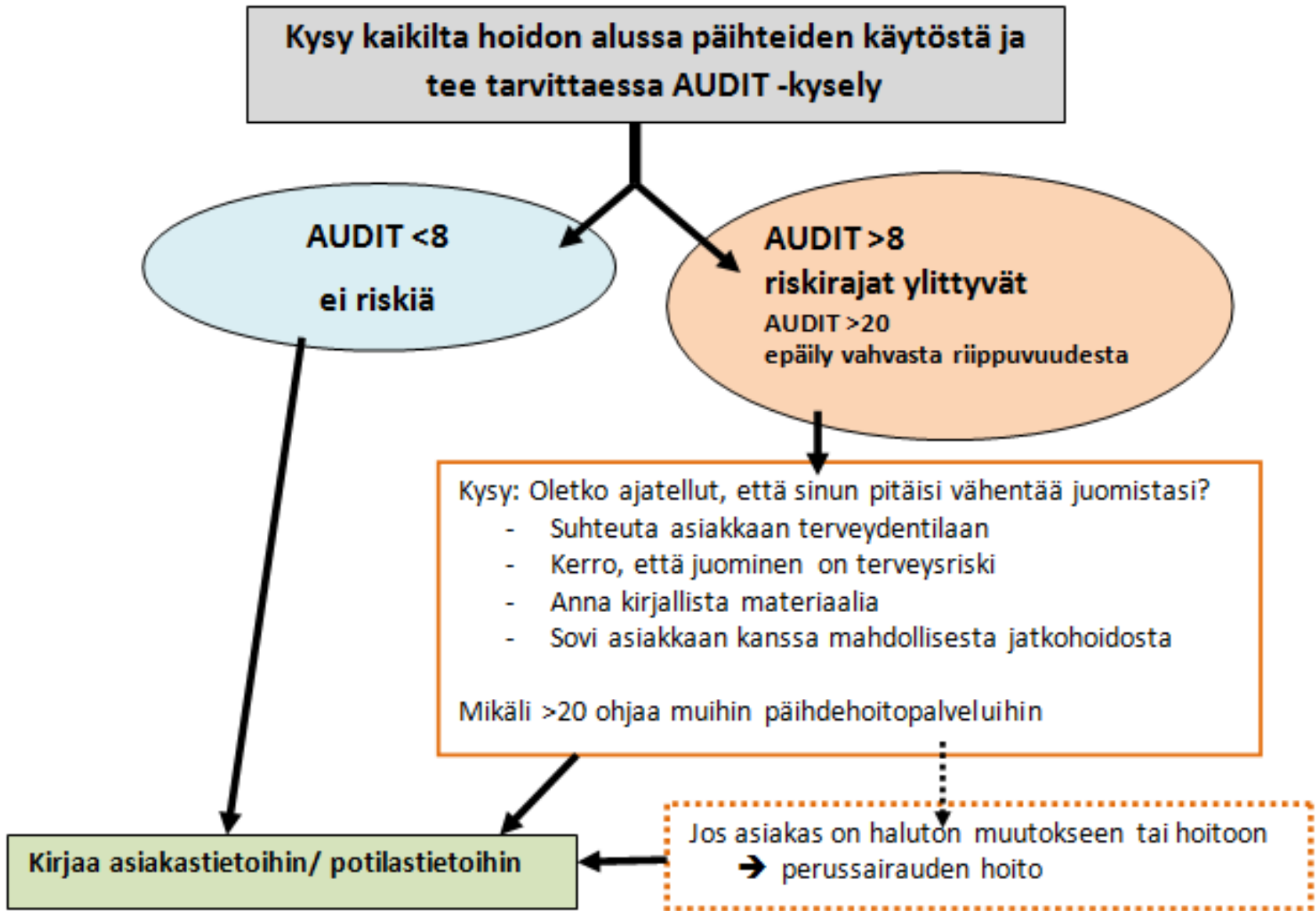
AUDITIN PISTEYTYYS 8-40

- Testin maksimipistemäärä on 40.
- Mitä korkeampi pistemäärä testin tuloksena on, sitä vakavamman asteisia ovat vastaajan alkoholin käytön haitat.
- Vastaajalle suositellaan hoitoon hakeutumista, jos testipisteet ovat 20 tai enemmän.

APUKORTTEJA ALKOHOLINKÄYTÖN PUHEEKSIOTTOON

- **Apukortti** on tarkoitettu terveydenhuollon henkilökunnalle tueksi alkoholin puheeksiotossa. Apukortin avulla keskustellaan asiasta terveyshaittojen kautta.
- **S-Apukortti** on tarkoitettu sosiaalialan henkilökunnalle alkoholin puheeksiotossa. S-Apukortin avulla keskustellaan alkoholikäyttöön liittyvistä asioista sosiaalihaittojen kautta.
- Apukorttia voi käyttää asiakkaan tekemän Audit-testin läpikäynnin apuvälineenä, muistikorttina alkoholineuvonnassa tai tukena alkoholin puheeksioton aikana.

AUDIT mukana mahdollisessa hoitoonohjauksessa

KÄYPÄ HOITO - SUOSITUKSIA

- Päihdehuoltolain (41/1986) mukaan kunnan tehtävänä on järjestää päihdeongelmaisen ja hänen omaisensa riittävä ja asiallinen hoito.
- Päihdeongelmaisia hoidetaan Suomessa terveydenhuollossa, päihdehuollon erityispalveluyksiköissä ja sosiaalitoimessa. (myös vapaaehtoisjärjestöt)
- Päihdeongelmaan liittyvät somaattiset taudit hoidetaan yleensä terveyskeskuksessa tai sairaalassa. Perusterveydenhuollon runsaat potilaskontaktit mahdollistavat päihdeongelman havaitsemisen ja varhaishoidon. Monissa terveyskeskuksissa annetaan myös katkaisu- ja vieroitushoitoja. Useissa sairaaloissa on päihdepsykiatriaan erikoistuneita yksiköitä.
- Päihdepalvelujen määrä ja laatu vaihtelevat eri kunnissa. Hoito aloitetaan siinä yksikössä, missä asia tulee esille, ja koko hoitoverkosta käytetään tarkoituksenmukaisesti.
- Hoitojärjestelmän tulisi olla niin selkeä, että sekä ammattiauttajat että autettavat pystyvät käyttämään sitä joustavasti.
- Parhaimmillaan hoitoketju pystyy monipuoliseen hoitoon.

HOITONOHJAUS JA ASIAKASTYÖ

- Työntekijä on ystävällinen eikä painosta asiakasta.
- Asiakas ei ole humalassa eikä tarvitse välitöntä apua.
- Arvioinnin tarkoitus perustellaan asiakkaan auttamisen näkökulmasta.
- Annetaan tietoa, jota asiakkaat tarvitsevat ymmärtääkseen.
- Asiakkaalle annetaan aikaa riittävästi.
- Työntekijän ammatillisuus. (ei kielteistä asennetta)
- Audit on hyvä apuväline, kun keskustellaan alkoholin käytöstä.

- *On silti tarpeen muistaa, että AUDIT -testi ei ole diagnostinen työkalu, eli sen tulosten perusteella ei voida yksin päätellä, että testattava on suurkuluttaja tai alkoholisti*

HOITONOHJAUS jatkuu...

- Hoitoon voi hakeutua myös oma-aloitteisesti, jos tuntee että päihteiden käyttö ei pysy kontrollissa.
- Vapaaehtoisuuteen perustuva hoito on aina ensisijaista.
- Hoitonohtaus on menettely, jossa päihdeongelmainen ohjataan työnantajan, työterveyshuollon tai perusterveydenhuollon toimesta jatkohoitoon.

Lähteitä ja lisäaineistoa

www.paihdelinkki.fi

www.kaypahoito.fi

www.a-klinikka.fi

www.thl.fi

Warpenius, K., Holmila, M., & Tigersted, C. 2013. Alkoholi ja päihdehaitat. Tampere. Suomen Yliopistopaino Oy.

Tammi, T., Aalto M., & Koski-Jännes, A. 2009. Irti päihdeongelmista. Porvoo. Edita.